

Intézeti ügyek.

Az Aquila XXXII/XXXIII-ik : 1925. és 1926. évi egyesített kötete.

Az Intézet évi költségadománya még a külföldi segítség mellett sem engedi meg, hogy az Aquila évi 10 ivnél nagyobb terjedelemben jelenhessen meg. A nagyobb terjedelem veszélyeztetné az Intézet pénzügyi egyensúlyát és megbénítaná a tudományos működést, különösen a szabad természetben végzendő kutatásokat. Ezért ezt az újabb 20 ivnél terjedelmesebb kötetet is kénytelenek vagyunk mint kettős évfolyamot bocsátani útjára, abban a reményben, hogy a szanálási idő leteltével újból visszatérhetünk az Aquila évenként való megjelentetésére. Még ebből a kettős kötetből is helyszüke miatt jövőre maradtak a következő kész cikkek:

DR. THÓBIÁS GYULA: Fecskejelölési tapasztalataim 1923/25.

SCHENK JAKAB: A pásztor madár 1924. és 1925. évi inváziója.

WARGA KÁLMÁN: A csonttollu madár 1923/24. és 1925/26. évi inváziója.

SCHENK JAKAB: Kócsagvédelem—Természetvédelem 1925. évi jelentés.

Az Audubon Societies 200 dolláros adománya az Aquila jubiláris kötetére. Az Aquila XXX/XXXI-ik kettős évfolyamának előállításának költségei, amelyekre kormányunknak nem volt kellő fedezete, abba a kényes helyzetbe hozta Intézetünket, hogy a következő évben talán már nem lesz módjában újabb Aquilát kiadnia. Ezt elkerülendő, az amerikai ROCKEFELLER-alapítványhoz folyamodtunk, Intézetünk tiszteleti tagját, G. T. PEARSON-t, az AUDUBON SOCIETIES elnökét kérve fel közbenjáróul. Kérelmünk azonban nem volt teljesíthető, amennyiben az említett alapítvány szabályzata ily természetű adományokat nem enged meg. Ez a körülmény arra készítette PEARSON-t, hogy a vezetése alatt álló AUDUBON SOCIETIS pénztárából küldje meg a 200 dollárt az Aquila támogatására. Ezzel lehetővé tette, hogy a jubiláris kötet tartozásaitól megmenekedvő, a következő évfolyam kiadását is meg mertük kockáztatni.

Amidőn ezért a másodizben érkezett nemes adományért G. T. PEARSON-nak mélyen érzett hálánkat fejezzük ki, ezt nemcsak a mi kis Intézetünk nevében tesszük, hanem a súlyos válságban vergődő egész magyar kultúra nevében is.

Holland pártoló-tagok. — DRIJVER J., a Holland Madárvédő Egyesület titkárának szives buzgósága a következő újabb pártoló-tagokat szerezte meg számunkra: — 39. MR. M. DIJT-EGERHÁZY, Alkmaar. — 40. A. M. L. RÜMKE, Haag. — 41. MR. W. J. VOGEL, Rotterdam. — 42. VEREENIGING TOT BEHOUD VAN NATURMONUMENTEN IN NEDERLAND,

Amsterdam. — A pártoló-tagsági díjak 1925-ben összesen 160 holland forintot eredményeztek az Aquila javára.

Aquila-alap. — Az 1924/25. évben sorrend szerint a következő hazai adományok érkeztek az Aquila-alapra: — DR. TARJÁN TIBOR, Békéscsaba 100.000 K. — DR. LINDER KÁROLY, Békéscsaba 100.000 K. — DR. SZLÁVY TIBOR, Nógrád 100.000 K. — HEGYMEGHY DEZSŐ, Győr 50.000 K. — STOLL ERNŐ, Nyíregyháza 100.000 K. — PAJOR TAMÁS, Miskolc 10.000 K. — DR. BODNÁR BERTALAN, Hódmezővásárhely 50.000 K. — BARON HANS GEYR v. SCHWEPPENBURG, Hannover-Münden 15 Márka. — C. LINDNER, Naumburg 10 Márka. — KABÁ CZY ERNŐ, Hete 100.000 K. — FERNBACH KÁROLYNÉ, Babapuszta 1,000.000 K. — BREUER GYÖRGY, Brennbergbánya 100.000 K.

Kócsagvédelem. — A következő újabb adományokat könyveltük el: DRIJVER J. gyűjtése Hollandiában 63¹/₂ holl. forint. — STOLL ERNŐ, Nyíregyháza 100.000 K. — DR. TARJÁN TIBOR, Békéscsaba 310.000 K.

Herman Ottó-szoba. — A Herman-szoba berendezésének pótlási költségeire STOLL ERNŐ, Nyíregyháza 100.000 K-t küldött be.

Egyéb adományok. — DR. NAVRATIL DEZSŐ, Budapest: a „*Wild und Hund*“ című, — és DR. OSTERMAYER MIKLÓS, Budapest: a „*Deutsche Jäger-Zeitung*“ című német vadászati szaklapokat könyvtárunk részére állandóan beküldik. — GURÁNYI KÁROLY, Ausztráliában járt jeles földrajzi utazónk G. J. BROINOWSKI: „*The Birds of Australia*“ című, 6 kötetes folioalaku és 300 színes táblával ellátott értékes disz-művét, — KABÁ CZY ERNŐ, Hete, pedig Schubert-Virányi: „*Emlősök, madarak és hüllők természetrajza*“ című, 3 kötetes művét adományozta könyvtárunknak.

Fogadják az előbbi pontokban felsorolt nemeslelkű adományozók valamennyien a Madártani Intézet hálás köszönetét!

Részvétel kiállításokon. — Intézetünk az elmúlt két év alatt főleg madárvédelmi eszközökkel és gazdasági madártani objektumokkal az alábbi kiállításokon vett részt: Falufejlesztési és gazdasági kiállítás, Pápa, — Vadászati Agancskiállítás, Bpest, — Országos Faluszövetség Széchenyi-kiállítása, Bpest, — Kertészeti kiállítás, Debrecen, — Állat- és madárvédelmi kiállítás, Pozsony. Az Intézet kollekcója a pápai kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve.

Külföldi látogatások. — Tavaly a külföldi szakemberek egész inváziója kereste fel tanulmányozás végett Intézetünket ugyszólván a világ minden részéből. Így a többek között 1925. IV. 4-én GILBERT PEARSON és bájos leánya: ELISABETH, a luxembourgi madárvédelmi kongresszus előtt csak azért jöttek egy kis kerülővel hozzánk, hogy CsÖRGEY igazgató eredeti madárképfestményeiben gyönyörködhesse s az Intézet tisztviselőivel kezet szorithassanak; — VII. 18-án TAKATSUKASA japán herceg, a japán ornithologusok elnöke tanulmányozta nálunk a magyar madárgyűrűzési kísérletek módszereit és madárvédelmi eszközeinket; — VII. 24-én pedig DR. APPEL OTTÓ, a berlin-dahlemi biológiai intézet vezetője vette beható szemle alá Intézetünk berendezését és gyűjteményeit. Felkeresték még Intézetünket müncheni gazdasági akadémiái hallgatók, német miniszterek, észt-orosz tanárok, stb. — W. M. CONGREVE, a kiváló oologus, ki 1924. tavaszán járt Intézetünkben és hazánk madártani nevezettségű helyeit is beutazta: a „*The Ibis*“ 1924. évi kötetének 821—824. lapjain részletesen számol be tanulmányutjáról és Intézetünkről.

Nemzetközi kongresszus. — Kopenhágában 1926. május 24—30-án fog lefolyni a VI. nemzetközi ornithologiai kongresszus. A Madártani Intézet képviselőjében a magyar kormány CsÖRGEY TITUS igazgató javaslatára SCHENK JAKAB titkárt küldte ki.

Uj kiadványok. — A Falu-Szövetség „A Falu Könyvtára“ című sorozatban CsÖRGEY TITUS: „*Madárvédelem a kertben*“ című népszerű művecskéjének II. kiadását tette az érdeklődő gazdaközönség részére hozzáférhetővé. — Ugyancsak a Falu-Szövetség CsÖRGEY TITUS és VEZÉNYI ELEMÉR válogatott festményeiből „*Hasznos madarak*“ címen 2—2 falitáblát is kiadott, melyeken 8—8 színes madárkép van rövid magyarázó szöveg kíséretében csoportosítva.

Országos gólya-kataszter. — Intézetünk felkérésére a M. kir. Kultuszminiszterium 1924. VI. 4-én kelt 52.468. VIII. számú rendeletével felhívta a magyar tanszemélyzetet, hogy a *fehér gólya* fészkelési helyeit és eseteit Intézetünknek jelentsék be. Ezen a gyűrűzési kísérletekkel kapcsolatos megértő intézkedésért úgy a miniszteriummal, mint a tanszeméllyel szemben őszinte köszönetünket fejezzük ki.

A histológiai laboratórium áthelyezése. Intézetünk histológiai laboratóriumát a m. kir. Földmívelésügyi és a Vallás-Közüktatásügyi Miniszteriumok közös megegyezéssel az 1916. év folyamán az utóbbi Miniszterium ügykörébe tartozó Magyar Nemzeti Muzeumba (VIII. Szentkirályi-utca 7.) helyezték át. DR. GRESCHIK JENŐ tehát ezután ott fogja ezt a tudomány-szakot tovább művelni.

Instituts-Angelegenheiten.

Der Doppelband XXXII. XXXIII. für die Jahre 1925 und 1926. Das Etat des Institutes verbietet auch mit dem ausländischen Spenden ergänzt die Herausgabe eines über 10 Druckbogen starken Bandes. Ein grösserer Umfang würde das finanzielle Gleichgewicht des Instituts gefährden und würde die wissenschaftliche Tätigkeit desselben gefährden, besonders die Forschungen in der freien Natur. Unter diesen Umständen mussten wir uns wieder den Entschluss abringen auch diesen über 20 Druckbogen starken Band als Doppel-Jahrgang herauszugeben in der Hoffnung, dass es uns nach der Sanierungsperiode gelingen wird die Aquila wieder jährlich erscheinen lassen zu können.

Selbst aus diesem Doppelbande mussten die folgenden fertigen Artikel zurückgestellt werden:

DR. JULIUS THÓBIÁS: Erfahrungen der Schwalbenberingungen in den Jahren 1923/25.

JAKOB SCHENK: Die Invasion des Rosenstares in den Jahren 1924/25 in Ungarn.

KOLOMAN WARGA: Die Invasion des Seidenschwanzes in Ungarn in den Wintern 1923/24 und 1925/26.

JAKOB SCHENK: Edelreiherschutz- Naturschutz; Bericht für das Jahr 1925.

200 Dollar Spende der National Association of Audubon Societies für den Jubiläumsband der Aquila. Die hohen Herstellungskosten des Jubiläumsbandes (XXX. XXXI.) der Aquila, für welche das Etat keine genügende Deckung enthielt, brachten das Institut in eine prekäre Lage und musste befürchtet werden, dass innerhalb der nächsten Jahre kein weiterer Aquilaband folgen kann. Um dies zu vermeiden wandte sich das Institut an die ROCKEFELLER-Stiftung um Unterstützung von 200 Dollar und erbat hievon die Intervention unseres Ehren-Mitgliedes G. T. PEARSON, Präsident der National Association of Audubon Societies. Unser Gesuch wurde mit der Begründung abgewiesen dass eine solche Verwendung der Stiftung Statutenwidrig ist. Diese Absage bewog dann unseren bewährten Freund und Gönner G. T. PEARSON uns den Geldbetrag von 200 Dollar durch die National Association of Audubon Societies spenden zu lassen. Nachdem mit diesem Betrage die Kosten des Jubiläums-Bandes gedeckt waren, konnten wir erst diese Herausgabe des vorliegenden Jahrganges vornehmen. Indem wir für diese zweite Spende von G. T. PEARSON unseren tiefgefühlten Dank aussprechen, tun wir dies nicht nur im Namen unseres kleinen Institutes, sondern zugleich auch im Namen der gesamten schwerringenden ungarischen Kultur.

Unterstützende Mitglieder der Aquila in Holland. Die immerwache Fürsorge unseres Ehren-Mitgliedes J. DRIJVER I. Sekretär des Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Vogels bereicherte uns mit den folgenden neueren unterstützenden Mitgliedern in Holland: FRAU MARIUS DIJT-EGERHÁZY, Alkmaar; A. M. L. RÜMKE, Haag; MR. W. J. VOGEL, Rotterdam; VEREENIGING TOT BEHOUD VAN NATURMONUMENTEN IN NEDERLAND, Amsterdam. Die Anzahl unserer unterstützenden Mitglieder in Holland erhöhte sich dadurch auf 42. Die Beiträge für das Jahr 1925 erreichten die Summe von 160 holl. Gulden.

Aquila-Fonds. In den Jahren 1924/25 erhielten wir in chronologischer Reihenfolge folgende Spenden für den Aquila Fonds: DR. TIBERIUS TARJÁN 100.000 Kr. — DR. KARL LINDER 100.000 Kr. — DR. TIBERIUS SALÁRY 100.000 Kr. — DESIDERIUS HEGYMEGHY 50.000 Kr. — ERNST STOLL 100.000 Kr. — THOMAS PAJOR 10.000 Kr. — DR. BARTHOLOMAEUS BODNÁR 50.000 Kr. — FREIHER HANS GEYR VON SCHWEPPENBURG 15 Rentenmark. — CARL LINDNER 10 Rentenmark — ERNST KABÁ CZY 100.000 Kr. — FRAU KARL FERNBACH 1.000.000 Kr. — GEORG BREUER 100.000 Kr.

Für Edelreihler Schutz. Erhielten wir folgende Spenden: Sammlung von J. DRIJVER in Holland 63·5 holl. Gulden. — ERNST STOLL 100.000 Kr. — DR. TIBERIUS TARJÁN 310.000 Kr.

Für den Otto Herman Gedenk-Saal. ERNST STOLL 100.000 Kr.

Andere Spenden. Von Prof. DR. DESIDERIUS NAWRATIL erhielten wir die laufenden Jahrgänge von „Wild und Hund“ von DR. NIKOLAUS OSTÉRMAYER ebenso die „Deutsche Jägerzeitung.“ ERNST KABÁ CZY überliess uns die wertvolle von VIRÁNYI besorgte Ausgabe „SCHUBERT“ Naturgeschichte der Säugetiere, Vögel und Amphibien in 3 Bänden. KARL GUBÁNYI schenkte unserer Bibliothek das monumentale Werk von G. J. BROINOWSKI The Birds of Australia in 6 Foliobänden mit 300 farbigen Tafeln.

Empfangen alle Gönner und Freunde des Instituts unseren tiefgefühlten Dank für die opferwillige Unterstützung der ungarischen Kultur.

Teilnahme an Ausstellungen. Das Institut beteiligte sich mit seinen Vogelschutzgeräten und Präparaten über die Nahrung der Vögel an folgenden Ausstellungen: Landwirtschaftliche Ausstellung zur Hebung der Kultur des Dorfes in Pápa; Jagd und Geweih-Ausstellung in Budapest; Széchenyi Ausstellung des Landesverbandes zur Hebung der Dorf-

kultur in Budapest; Gartenbau-Ausstellung in Debrecen; Tier- und Vogelschutz-Ausstellung in Pozsony.

Ausländische Besuche. Am 4. April 1925 besuchte uns vor der Abreise zum Kongresse zu Luxemburg GILBERT T. PEARSON Präsident der National Association of Audubon Societies und des Internationalen Komitees für Vogelschutz in Gesellschaft seiner anmutigen Tochter ELISABETH unser Institut wo sie sich besonders an den Vogelbildern des Direktor CSÖRGEY ergötzen. Am 18. Juli weilte der japanische Herzog Takatsukasa im Institute um die Methoden der ungarischen Vogelberingung und des Vogelschutzes zu studieren. Am 24. Juli besichtigte Dr. OTTO APPEL, Direktor der Biologischen Reichsanstalt in Berlin-Dahlem die Sammlungen und Lehrgegenstände des Institutes. Ausser diesen wurde das Institut noch von vielen in- und ausländischen Fachmänner und Interessanten besucht.

W. M. CONGREVE, der bekannte englische Ornithologe, der im Jahre 1924 in Ungarn weilte und sammelte gab eine Beschreibung des Institutes, sowie eine Schilderung der Tätigkeit desselben in *The Ibis* Jg. 1924 p. 821—824.

Internationaler Ornithologen Kongress. Von 24. bis 30-ten Mai 1926 wird in Kopenhagen der VI. Internationale Ornithologen Kongress tagen. In Vertretung des Institutes wird auf Auftrag des Direktors TITUS CSÖRGEY Sekretär J. SCHENK an denselben teilnehmen.

Die Verlegung des Histologischen Laboratoriums. Das histologische Laboratorium unseres Institutes wurde durch eine Vereinbarung zwischen den Kgl. Ung. Ackerbau- und Kultus Ministerium in das dem letzteren unterstehende National-Museum verlegt (Budapest VIII. Szentkirály utca 7.) DR. EUGEN GRESCHIK wird daher künftig an dieser Stelle seine bisherigen Studien fortsetzen.

Personalia.

A m. kir. Belügyminister 1924. VIII. 23-án kelt 135.612. III. számú rendeletével a Madártani Intézethez szolgálattételre beosztott SZEMERE LÁSZLÓ menekült Csik-vármegyei szolgabírót a létszámcökkentéssel kapcsolatban 1924. VII. 1-től kezdődőleg saját kérelmére ideiglenesen nyugalomba helyezte.